

Aftale mellem regeringen (Socialdemokratiet), Venstre, Dansk Folkeparti, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti om fremtiden for olie- og gasindvinding i Nordsøen af 3. december 2020

Et bredt flertal af Folketingets partier har vedtaget en forpligtende klimalov, der betyder, at Danmark skal være et klimaneutralt land senest i 2050. Med denne aftale om fremtiden for olie- og gasindvinding i Nordsøen tager vi et vigtigt skridt i retning af at leve op til den ambition, samtidigt med at vilkårene for fortsatte investeringer, udvikling og beskæftigelse fastholdes.

Aftaleparterne er enige om, at Danmark skal tage lederskab for den grønne omstilling og inspirere andre lande til klimahandling. Derfor aflyser vi 8. udbudsrunde og sætter samtidigt en slutdato for olie- og gasindvinding i Nordsøen i 2050.

Danmark ønsker at følge Parisaftalens målsætning om at begrænse den globale temperaturstigning til 1,5 grad. Konsekvenserne ved at lade klimaforandringerne løbe løbsk er velbeskrevne. Det samme er hovedårsagen til krisen: fossile brændsler. Hvis vores børn og børnebørn skal leve i en verden, der lever op til de fælles forpligtelser under Parisaftalen, skal fossile brændsler udfases. Det er ikke et valg, vi står over for, det er en bunden opgave. Derfor er tiden nu kommet til, at der tages en beslutning om fremtiden for olie- og gasindvindingen i Danmark.

Dette er en historisk vigtig beslutning for Danmark. I 1972 blev den første olie indvundet i den danske del af Nordsøen. Dermed startede en udnyttelse af værdifulde ressourcer for vores land, der indtil videre har varet knap 50 år. Indtægterne herfra har været vigtige for at finansiere den danske velfærdsstat, både gennem de mange indtægter, der gennem årene har fundet vej til statskassen, og gennem de arbejdspladser og den infrastruktur, som både direkte og indirekte er blevet født af de fossile aktiviteter i Danmarks vestligste egne. I perioder har Nordsøen sågar givet Danmark status af nettoeksportør af olie og gas.

Det har været en både vigtig og produktiv periode i dansk erhvervs- og energihistorie. En periode, hvor fossil energi har været motoren i den vækst, der har hævet velstanden i ikke bare Danmark, men hele verden.

Men det er kommet med en pris. Fossil energi har samtidigt været hovedårsagen bag de klimaforandringer, der i dag hæver temperaturerne kloden rundt.

Vores fælles fremtid afhænger af evnen til at gennemføre en omstilling fra fossil til grøn energi. Danmarks Nordsøpolitik skal reformeres, så den er i overensstemmelse med vores forpligtelse til at handle på fremtidige generationers vegne. Derfor sætter Danmark nu årstal på, hvornår olie- og gashanerne drejes i for sidste gang. Dermed bliver Danmark den hidtil største producent af olie, der sætter en slutdato og samtidig aflyser alle fremtidige udbudsrunder.

Rammerne for denne udvikling skal være i overensstemmelse med Danmarks rolle som et grønt foregangsland, der illustrerer for det globale samfund, hvordan det er muligt at træffe ambitiøse, grønne beslutninger og samtidig understøtte bæredygtig vækst og social sammenhængskraft.

Samtidig skaber aftalen bred parlamentarisk forankring og dermed stabilitet i tiden frem mod 2050. Sammenlignet med en potentiel usikker fremtid og den uklare situation, der har været for olie- og gassektoren de seneste år, skaber denne afklaring relativt set en forbedring af vilkårene for selskaberne frem mod 2050. Lange investeringshorisonter og brede politiske forlig er fundamentet for Danmarks position som attraktivt

investeringsland, og erhvervslivets bidrag til grønne løsninger er blevet en dansk styrkeposition. Dette hensyn vægter i høj grad i denne aftale. Virksomhederne vil med denne aftale kende vilkårene langt ind i fremtiden. Det betyder ikke mindst, at der kan sikres en retfærdig omstilling under ordnede vilkår i den del af arbejdsstyrken, der i dag er beskæftiget i olie- og gassektoren. Nordsøen skal fortsat være Danmarks kraftværk, men i stedet for olie og gas vil det i fremtiden være vestenvind og møllevinger, der leverer energien og arbejdspladserne. Samtidigt understøtter den lange tidshorizont også virksomhedernes investeringer i Nordsøen.

En sådan beslutning er ikke gratis. Aftalen forventes at medføre færre skatteindtægter fra Nordsøen som resultat. Derfor lægger aftaleparterne vægt på, at aftalen er fuldt finansieret og ikke tærer på det økonomiske råderum frem mod 2025 eller den finanspolitiske holdbarhed.

Det er en grundlæggende præmis for Danmarks grønne ambitioner, at de ikke kun bør måles direkte i antal tons reduceret inden for rigets grænser. Danmark skal tage internationalt lederskab, og det kræver, at vi inspirerer og presser andre lande til at accelerere den grønne omstilling. Parterne er enige om, at det er en afgørende dimension i aftalen om Nordsøens fremtid, at den aktivt bruges til at skabe momentum og fremdrift i den globale diskussion om udfasningen af fossil produktion. Derfor vil Danmark tage lederskab i oprettelsen af et nyt initiativ, der kan formalisere dette arbejde, og aktivt søge nye alliancepartnere, og dermed sikre den maksimale klimaeffekt af beslutningerne i denne aftale.

Aftaleparterne er enige om følgende ændringer:

1. En 2050-slutdato for al indvinding af olie og gas i Nordsøen

Aftaleparterne er enige om, at der indføres en 2050-slutdato¹ for alle eksisterende og evt. fremtidige tilladelser til olie- og gasindvinding i Danmark. Med dette markante skift i dansk Nordsøpolitik sættes der et punktum for Danmarks fossile indvindingsaktiviteter mange år ude i fremtiden, og dermed bringes Danmarks olie- og gasindvinding i overensstemmelse med Danmarks mål om klimaneutralitet i 2050 som indskrevet i Klimaloven. 2050-slutdatoen giver desuden forudsigelighed og tid til, at branchen og arbejdspladser kan omstille sig. Derfor ligger det i aftalen, at slutdatoen ikke kan rykkes. 2050-slutdatoen vil blive tilføjet undergrundsloven ved et lovforslag snarest muligt.

2. Frivillig aftale med selskaber, som berøres af slutdato

I dag eksisterer der en tilladelse i Nordsøen, som blev meddelt i 7. udbudsrunde, og som har en berettiget forventning om forlængelse til efter 2050, såfremt der i fremtiden vil gøres fund. Dette harmonerer ikke med en 2050-slutdato for alle tilladelser. Derfor er aftaleparterne enige om, at der skal skabes lovhjemmel til, at der kan indgås en forhandlet, frivillig aftale om ændringer af tilladelser for de selskaber, der måtte berøres markant af en slutdato. Dette kræver en ændring af undergrundslovens nuværende regelsæt.

3. Aflysning af 8. udbudsrunde og alle fremtidige udbudsrunder

Aftaleparterne er enige om, at 8. udbudsrunde aflyses, og at der ikke skal være flere udbudsrunder i fremtiden. Det betyder, at ny efterforskning fremover udelukkende sker igennem de allerede eksisterende muligheder i minirunder og naboblok, så det ikke længere er staten, der inviterer til efterforskning efter fossile brændsler.

¹ 31. december 2050

Det betyder i praksis, at klima-, energi- og forsyningsministeren ikke meddeler tilladelser i udbudsrunder som svar på de verserende ansøgninger. Det betyder desuden, at der foretages en ændring af undergrundsloven, således at muligheden for udbudsrunder fjernes.

4. Nedlæggelse af Åben Dør-området

Aftaleparterne er enige om at nedlægge Åben Dør-området mellem den jyske vestkyst og udbudsrunderområdet (6° 15' østlig længde). Nedlæggelsen betyder, at der ikke længere vil være mulighed for at ansøge om en efterforsknings- og indvindingstilladelse i denne del af Nordsøen, som dækker et areal på 23.380 km². Dermed indskrænkes det samlede, geografiske potentielle olie- og gasområde. I stedet er aftalepartierne enige om, at området kan udlægges til anden anvendelse, eksempelvis til udbygningen af havvind. Nordsøen skal være epicenter for produktionen af bæredygtig grøn strøm, som kan bidrage til at sætte endnu mere skub i udviklingen af grønne brændsler.

5. Udvikling af CCS i Nordsøen

Nordsøen rummer store potentialer for at lagre CO₂ i tidligere olie- og gasreservoirer og kan understøtte Danmarks grønne omstilling og vejen mod 70. pct. reduktionsmålet og målet om klimaneutralitet i 2050. Samtidig rummer CCS-projekter potentiale for at understøtte beskæftigelse i samme lokalområde og inden for samme faggrupper, som olie- og gasektoren. De nuværende aktører i Nordsøen kan spille en væsentlig rolle med deres kompetencer og infrastruktur.

Aftaleparterne noterer sig, at regeringen og en række partier som et element i de igangværende forhandlinger om udmøntning af reserve til håndtering af udfordringer i lyset af COVID-19 mv. samt visse EU-midler foreslår, at der afsættes 100 mio. kr. årligt i 2021 og 2022 til støtte af udviklings- og demonstrationsprojekter for CO₂-lagring i Nordsøen. De aftaleparter, der er med i en evt. aftale om udmøntning af reserve til håndtering af udfordringer i lyset af COVID-19 mv. samt visse EU-midler, forpligter sig endvidere til at stemme for, at der afsættes 100 mio. kr. årligt i 2021 og 2022 til støtte af udviklings- og demonstrationsprojekter for CO₂-lagring i Nordsøen.

Formålet er blandt andet at fremme udviklingen af sikker lagring af CO₂ i Nordsøen allerede fra 2025. Aftaleparterne er også enige om, at slutdatoen skal indføres på en måde, der ikke forværrer muligheden for, at der kan lagres CO₂ i de udtjente felter i Nordsøen også efter 2050.

6. Stabile muligheder og vilkår for Nordsøen frem til 2050-slutdatoen

Aftaleparterne er enige om, at stabilitet og forudsigelighed i muligheder og vilkår i Nordsøen er en nødvendig forudsætning for at opretholde branchens aktiviteter og investeringer. Olie- og gasaktiviteter er betinget af lange investeringshorisonter og en lang afkastprofil. Aktiviteterne frem mod 2050 fremmes af og forudsætter stabile, pålidelige og forudsigelige muligheder og vilkår, som dermed bidrager til samfundsøkonomien, indtægter, arbejdspladser og forsyningsikkerheden.

Derfor er aftaleparterne enige om, at det er vigtigt at have stabile, pålidelige og forudsigelige muligheder og vilkår for de eksisterende tilladelser og resterende aktiviteter frem til 2050-slutdatoen. Aftalepartierne er desuden enige om, at det frem mod 2050-slutdatoen forsat skal være muligt at ansøge om nye efterforsknings- og produktionstilladelser efter hhv. minirunde og naboblokprocedurerne på samme måde som på nuværende tidspunkt. Såfremt den siddende minister agter at træffe en beslutning vedr. tildeling, der ikke følger hensigten i Energistyrelsens redegørelse efter § 6 i undergrundsloven, skal det først drøftes med forligskredsen. Hensigten i redegørelsen er baseret på en faglig vurdering ud fra kravene i undergrundslo-

ven og udbudsbetingelserne. Hvis kriterierne i undergrundsloven vedr. tilladelser til efterforskning og indvinding af olie og gas skal ændres, kræves der enighed i forligskredsen. Sagsbehandlingstiden i Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, herunder Energistyrelsen, må samlet set ikke overskride seks måneder.

Aftaleparterne er enige om, at 2050-slutdatoen for indvinding af olie og gas i Nordsøen ikke fremrykkes yderligere. Det er forventningen, at der vil være øget interesse for minirunder og naboblokproceduren i en situation, hvor der ikke længere iværksættes udbudsrunder, som dog ikke vil opveje den samlede reduktion i produktion som følge af aftalen (som pt. forventes at være 9-15 pct. af Energistyrelsens seneste prognose).

Det bemærkes, at dette afsnit ikke vedrører andre end de ovennævnte områder, herunder ikke evt. nødvendig implementering af EU-lovgivning og andre internationale forpligtelser, fx på miljøområdet.

Det bemærkes endvidere, at dette afsnit ikke vedrører skatteforhold vedrørende kulbrinter, hvor gældende forlig ikke ændres, eller forhindrer fremtidige ændringer herom.

7. Samarbejde med branchen om elektrificering

Aftaleparterne er enige om, at der skal igangsættes et samarbejde med branchen om elektrificering med det mål at nedbringe udledningerne fra den eksisterende produktion. Frem mod 2050 vurderes der at være et potentiale for at reducere CO₂-udledningerne fra olie- og gasproduktionen i Danmark ved fx at elektrificere anlæggene. Aftaleparterne er enige om, at samarbejdet med branchen har til formål at vurdere mulighederne for at elektrificere relevante olie- og gasplatforme i den danske del af Nordsøen. Hermed følger aftaleparterne anbefalingerne om elektrificering fra Klimapartnerskabet for energi og forsyning samt Klimarådet, som vurderede, at det var muligt at reducere udledningerne fra olie- og gasplatformene med 0,6 mio. ton CO₂. Aftaleparterne er enige om, at der anvendes midler fra den pulje til mere miljøvenlig og energieffektiv produktion af olie og gas, der blev afsat med aftalen om udvikling af Nordsøen i 2017 til at understøtte arbejdet i 2021. Således anvendes de 4,9 mio. kr., der er afsat i puljen i 2021 til Energistyrelsens arbejde med analysen. Analysen, der særligt skal fokusere på CO₂-reduktionspotentialer og omkostninger, forelægges aftaleparterne med henblik på en drøftelse af konkrete tiltag til at fremme elektrificering.

Aftaleparterne opfordrer endvidere branchen til at vurdere, om klimapåvirkningen kan begrænses via andre metoder end elektrificering.

8. Indsats for vækst og udvikling i Esbjerg

Olie- og gassektoren spiller en væsentlig rolle for vækst og beskæftigelse i Danmark, særligt i og omkring Esbjerg. Esbjerg har en høj koncentration af virksomheder i energibranchen og specialiseret viden inden for energisektoren. Esbjerg har historisk udviklet sig fra fiskeri til olie- og gasproduktion og videre til at være ledende i transformationen mod en grøn energimetropol. Det er en tilpasningsevne, der kan tjene som eksempel til efterlevelse ikke bare i Danmark, men også andre steder i verden, hvor den grønne omstilling medfører nye krav til arbejdsstyrken.

Aftaleparterne er enige om, at afsætte 90 mio. kr. i 2025, der skal støtte Esbjerg Havns udvikling og muligheden for at være et knudepunkt for storskala havvind.

Aftaleparterne er enige om, at denne udvikling kan understøttes yderligere og noterer sig, at regeringen bl.a. lægger op til, at det skal ske med et Vækstteam for Sydjylland, som skal komme med anbefalinger til, hvordan der bedst kan investeres i lokale erhvervsstyrker og dermed styrke vækst og beskæftigelse i en hel landsdel. Vækstteamet for Sydjylland vil derfor bl.a. også se på, hvordan potentialerne i grøn omstilling i Sydjylland bedst kan understøttes, herunder også i relation til konstruktionen af den kommende Energiø i

Nordsøen, der også forventes at medføre aktivitet særligt i Jylland, herunder Esbjerg. Netop evnen til at sikre en retfærdig omstilling for mennesker i udsatte erhverv vil være en afgørende forudsætning for klimahandling på tilstrækkeligt ambitionsniveau, såvel i Danmark som globalt.

Aftaleparterne noterer sig, at regeringen og en række partier som et element i de igangværende forhandlinger om udmøntning af reserve til håndtering af udfordringer i lyset af COVID-19 mv. samt visse EU-midler foreslår, at der prioriteres midler til bl.a. nedsættelse af regionale vækstteams, herunder et Vækstteam for Sydjylland. De aftaleparter, der er med i en evt. aftale om udmøntning af reserve til håndtering af udfordringer i lyset af COVID-19 mv. samt visse EU-midler, forpligter sig endvidere til at stemme for dette element i forlængelse af aftalen.

9. Globalt lederskab

Danmarks olie- og gasproduktion er, ligesom vores direkte drivhusgasudledninger, særdeles begrænsede i et globalt perspektiv. Vores evne til at gøre en reel forskel for klimaet er derfor afhængig af vores evne til at inspirere og vise vejen til resten af verden. Med denne aftale bliver Danmark den hidtil største producent af olie, der sætter en decideret slutdato for produktionen, og samtidig aflyser alle fremtidige udbudsrunder. Parterne er enige om, at aftalen udgør en oplagt mulighed for at lægge pres på og gå i dialog med andre lande for at udarbejde planer for udfasningen af fossil produktion, og at Danmark således bør tage globalt lederskab i udarbejdelsen af et initiativ, hvor et sådant arbejde kan formaliseres, og den størst mulige klimaffekt dermed opnås.

Det globale potentiale i aftalen understreges også af Klimarådets vurdering ifm. 8. udbudsrunde, hvor netop signalværdien af den danske håndtering af Nordsøens fremtid fremhæves som særligt vigtig.

10. Aftalens karakter

Aftalen indeholder elementer, som er omfattet af forlig, mens andre elementer har karakter af stemmeaftaler. Aftaleparterne er enige om at indgå et politisk forlig om 2050-slutdato samt bevarelse af muligheden for minirunder, naboblokprocedurer og kriterierne i undergrundsloven vedr. tilladelser til efterforskning og indvinding af olie og gas, hvilket betyder, at der ikke kan ændres væsentligt ved disse forhold uden enighed herom, jf. punkt 6. *Stabile muligheder og vilkår for Nordsøen frem til 2050-slutdatoen*. Resten af aftalen har karakter af en stemmeaftale.

Aftaleparterne forpligter sig til at stemme for de lovforslag og bevillingsmæssige hjemler, der udmønter aftalens indhold. Aftaleparterne står frit, når den nødvendige lovgivning er vedtaget, og der er afsat de aftalte bevillinger, undtagen på de aftaleelementer der er omfattet af forlig.

Parterne er enige om, at grundlæggende, uforudsete markante ændringer i aftalens forudsætninger kan nødvendiggøre justeringer. Det kan fx være store teknologiske landvindinger inden for grønne teknologier, bydende nødvendigheder vedr. forsyningssikkerhed og den nationale sikkerhed. I dette tilfælde er aftaleparterne forpligtede til at indgå i en dialog om behovet for justeringer af de dele af aftalen, der er forligsbelagt.

11. Finansiering

Aftalen indeholder en varig finansiering på 90 mio. kr. årligt, der svarer til den varige belastning på tværs af generationer – holdbarhedsvirkningen – af det fremtidige provenutab. Aftaleparterne mener, at beslutningen er det ansvarlige at gøre som led i at forberede samfundet på en fossilfri økonomi, hvor indtægterne fra Nordsøen ikke i fremtiden vil bidrage til statens indtægter.

Med aftalen finansieres den varige effekt af mindreprovenuet, hvilket også skal ses i lyset af, at der i forvejen ikke skønnes indtægter fra Nordsøen efter 2050. Tabel 1 giver et overblik over de finansieringskilder, som anvendes til at dække det varige finansieringsbehov på 90 mio. kr. årligt, som aftalen vil indebære.

Tabel 1					
Finansiering (strukturel effekt)					
Mio. kr. (2021-pl)	2021	2022	2023	2024	Varigt
Finansieringsbehov	90	90	90	90	90
Ny udbyttepolitik Danske Spil A/S	20,0	25,0	30,0	35,0	35,0
Ny udbyttepolitik Det Danske Klasselotteri A/S	2,9	3,6	4,3	5,0	5,0
Ny udbyttepolitik for statslige selskaber (negativ budgetregulering)	0	0	28,6	35,7	50,0
Indtægter fra salg af VE-andele	30	30	27,1	0	0
Generelle reserver	37,1	31,4	0	14,3	0
Balance	0	0	0	0	0

Anm.: De statslige indtægter fra udbytter fra statens selskaber indgår i strukturel saldo som et syvårs glidende gennemsnit i år belagt med udgiftslofter. I de første år vil virkningen på faktisk saldo derfor være højere end på strukturel saldo.
Det bemærkes, at der i forbindelse med de løbende fremskrivninger af dansk økonomi reserveres en 1-årig ramme i 2025 svarende til finansieringsoverskud på 90 mio. kr. samme år.

Regeringen fremlægger oplæg i andet halvår 2021 til ny udbyttepolitik for ét eller flere statslige selskaber (negativ budgetregulering), som drøftes med partierne. Den nye udbyttepolitik skal bidrage med finansiering på 50 mio. kr. årligt, når fuldt indfaset, *jf. tabel 1*. Den nye udbyttepolitik vil herefter gælde fra regnskabsåret 2022, hvorefter de første udbytter forventes besluttet og udbetalt ifm. generalforsamlingerne i 2023.

Det bemærkes, at ændringerne i udbyttepolitikkerne for hhv. Danske Spil A/S og Det Danske Klasselotteri A/S isoleret set ikke vil påvirke udlodningsmidlerne, som iht. loven udloddes fra Danske Spil A/S, og ikke vil påvirke udlodningsmidlerne negativt, som iht. loven udloddes fra Det Danske Klasselotteri A/S. Aftaleparterne er endvidere enige om, at regeringens oplæg til ny udbyttepolitik for ét eller flere statslige selskaber (negativ budgetregulering) ikke må påvirke udlodningsbeløbet negativt.

Endelig er aftaleparterne enige om, at både regeringens oplæg til ny udbyttepolitik for ét eller flere statslige selskaber (negativ budgetregulering) samt evt. justeringer af samtlige relevante udbyttepolitikker på et senere tidspunkt vil ske under hensynstagen til de selskabsretlige forudsætninger for selskabernes mulighed for udbetaling af udbytte og andre relevante faktorer, herunder selskabernes formålsbestemmelse, drift og kapitalstruktur.

Inden for et uændret finansieringsbidrag på 90 mio. kr. årligt vil de nye udbyttepolitikker for Danske Spil A/S, Det Danske Klasselotteri A/S samt øvrige relevante statslige selskaber (negativ budgetregulering) blive evalueret og evt. justeret (i) i 2025 og (ii) såfremt der måtte ske ændringer i de relevante selskaber, der ændrer væsentligt på forudsætningerne for selskabernes finansieringsbidrag.